

Metsähallinnon tulo- ja menoarvion laatiminen ja käsittely.

MAUNO PEKKALA.

Allekirjoittaneen tehtäväksi on annettu näillä metsänhoitajien jatkokursseilla luennoida metsähallinnon tulo- ja menoarvion laatimisesta ja käsittelystä. Koska sanotun tulo- ja menoarvion käsittely luonnollisesti on läheisessä yhteydessä talousarvion käsittelyn kanssa yleensä, tullen tässä luennossani pääpiirtein selvittämään niitä säännöksiä, joita tulo- ja menoarvion laatimisesta on annettu, sekä samalla esittämään eräitä piirteitä tulo- ja menoarvion eduskuntakäsittelystä, jotka eivät ehkä täydelleen ole selvillä niillä, jotka eivät ole olleet mukana eduskuntatyössä.

»Suomen valtion tulo- ja menoarvio»-nimisessä tutkimuksessaan sanoo finanssiasiaien erikoistuntija ja -tutkija E. Nevanlinna m. m. seuraavaa: »Uudenaikaisessa valtiotaloudessa, jopa yleensä nykyaajan valtioelämässä, on valtion tulo- ja menoarviolla suuri merkitys. Ensinnäkin on tulo- ja menoarvio valtiolle samoin kuin jokaiselle yksityiselle ja yhteisölle, jolla on suurempi talous, käytännöllinen välttämättömyys. Ainoastaan se voi antaa tarpeellisen yleiskatsauksellisen tiedon valtion tuloista ja menoista ja ainoastaan sen avulla voidaan ylläpitää tasapaino näiden välillä. Toiseksi on tulo- ja menoarvio nykyään kaikkialla valtion kirjanpidon muodollisena perusteena. Kolmanneksi on valtion tulo- ja menoarviolla uudenaikaisissa oloissa suuri oikeudellinen ja poliittinen merkitys valtion taloudenpidossa yleensä sekä hallituksen ja eduskunnan välisessä valtasuhteessa erittäin. Ja kun tulo- ja menoarviossa määrätään valtion varojen käyttämisestä niihin eri tarkoituksiin, joita valtio taloudellisesti kannattaa, on tällä arviolla vihdoin laajalle ulottuva vaikutus koko kansakunnan elämään.»

Tulo- ja menoarvion yleiseurooppalainen nimitys on, niinkuin tunnettua, budget (budjetti). Se on ranskalaisperäinen englantilainen sana, joka alkujaan merkitsi pientä laukkaa eli sitä salkkua, jossa tulo- ja menoarvioasiakirjat tuotiin parlamenttiin ja joka vähän toistasataa vuotta sitten tuli käytäntöön Ranskassa. Tulo- ja meno-

arviosta voidaan lyhyden vuoksi käyttää myös nimitystä talous-arvio, joka hyvin vastaa budgetin käsitettä.

Niinkuin talousarviossa yleensä kuvastuu se talouspolitiikka ja ne pyrkimykset, joita hallituksella tässä kohden on, kuvastuu metsä-hallinnon talousarviossa se metsäpolitiikka, jota on tarkoitus harjoittaa.

Talousarvion laadinta on kaikkialla suhteellisesti pitkä toimitus, joka alkaa »alhaalta» ja päättyy »ylhäällä» ja jossa talousarviossa olevat numerot eri vaiheissa huomattavastikin muuttuvat. Se aika ei ole vielä kaukana, jolloin tämä toimitus Suomessa suoritettiin melkein kokonaan hallinnon sisällä. Näin oli laita siihen asti, kunnes Suomi saavutti itsenäisyyden. Valtion vuotuinen talousarvio valmistettiin maan korkeimmassa hallinto- ja hallitusvirastossa, s. o. senaatissa, lähetettiin sieltä hallitsijan vahvistettavaksi ja juliaistiin sen jälkeen senaatin toimesta maan lakikokoelmassa. Eduskunnan osallisuus talousarvion määräämisessä rajoittui pääasiallisesti siihen, että, kun hallitus valtion pysyvien tulojen lisäksi pyysi siltä varoja yleisiin menoihin, eduskunta sai tutkia, olivatko lisävarat tarpeen, ja jos katsoi niin olevan, myöntää ne sekä määrätä, jos tahtoi, ne tarkoitukset, joihin nämä lisävarat olivat käytettävät, voimatta estää hallitusta käyttämästä vakinaisia varoja sillä tavalla, kuin hallitus katsoi maan parhaan vaativan. Mikäli hallitus tahtoi käyttää eduskunnan täten erikseen osoittamia varoja, olivat sille eduskunnan päätökset niistä sitovia sekä valtion vuotuisen talousarvion teossa että muuten. — Mitä tulee n. s. vakinaisiin valtion varoihin, päätti hallitus sekä vuotuisesta talousarviosta että yleensä varain käytöstä.

Tämä historiallisesti kehittynyt, niinkuin sitä on kutsuttu, vanha ruotsalais-suomalainen budjettioikeus, joka kaikkeen pääasialliseen nähden on ollut yhteinen kaikille n. s. säätyvaltioille ja minkälaisesta myös Englannin kuuluisa budjettioikeus on ilmeisesti kasvanut, edellytti lojaalista ja luottamuksellista yhteisvaikutusta hallituksen ja eduskunnan välillä. Se toimikin jokseenkin tyydyttävästi niin kauvan kuin tämä edellytys oli pääasiaan nähden olemassa, kuten laita yleensä oli 1800-luvun lopulle asti, mutta antoi aihetta suuriin ristiriitoihin sen jälkeisenä venäläistytämisaikana, vaikkakin alkaen 1877 vuoden säätykokouksesta meillä oli tämän oikeuden nojalla vähitellen muodostunut jokseenkin vakiintunut käytäntö, joka osittain myös oli saanut ilmaisan useissa perustuslain säännöksissä. Tämä kaikki muuttui sittemmin Suomen tultua itsenäiseksi uuden hallitusmuodon säännöksillä perinpohjin. Maamme vanhalla budjettioikeudella tuskin missään kohdassa on enää mitään muuta kuin historiallisen merkitys. Nyt syntyy talousarvio Suomessa pääasiallisesti sa-

malla tavalla kuin yleensä perustuslaillisesti hallituissa maissa. Lyhyesti sanottuna se tapahtuu siten, että, sittenkuin alemmat viranomaiset ovat toimittaneet hallitukselle tarpeellisen aineiston, hallitus valmistaa budjetin ehdotuksen, jonka perusteella eduskunta päättää budjetin ja hallitus julkaisee sen noudatettavaksi. Lienee kuitenkin syytä lähemmin selvittää niitä säännöksiä, jotka koskevat talousarvion valmistelua.

Asetuksessa valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista annettu lain soveltamisesta ja täytäntöönpanosta 29 päivästä tammikuuta 1932 säädetään m. m., että välittömästi ministeriön tai valtioneuvoston kanslian alaisen valtion viraston, laitoksen ja liikeyrityksen tulee ennen valtiovarainministeriön asettaman määräajan päättymistä asianomaiseen ministeriöön tai valtioneuvoston kansliaan lähettää ehdotus tulevan vuoden tulo- ja menoarvioksi. Ehdotus on laadittava tulo- ja menoarviota koskevien säännösten ja valtiovarainministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Metsähallinnon talousarvioon nähden on tavallisesti määrätty, että se on toimitettava maatalousministeriöön viimeistään huhtikuun 15 päivään mennessä, jota paitsi on valtiovarainministeriön antamissa ohjeissa kehoitettu ankaraan pidättyväisyyteen menojen lisäämisessä, onpa joskus — pulavuosina — annettu määräys menojen suoranaisesta supistamisestakin. Maatalousministeriö laatii sen jälkeen talousarvion m. m. metsähallinnon osalta ja lähettää ehdotuksensa, jossa yleensä on tingitty metsähallituksen ehdotuksista, valtiovarainministeriöön. Ministeriön talousarvioehdotus tarkastetaan sen jälkeen valtioneuvoston pysyväisessä raha-asianvaliokunnassa, johon jäsenenä kuuluvat pääministeri, valtiovarainministeri taikka valtiovarainministerit, jos heitä on kaksi, yksi muu ministeri sekä se ministeri, jonka hallinnonhaarasta kulloinkin on kysymys. Kuitenkin on valtiovarainministeriön asiana myös tarkastaa tämä ehdotus sekä valmistaa, paitsi oman pääluokkansa budjettiehdotusta, ehdotus talousarvion muiksi osiksi sekä tulopuoleksi ynnä täten syntyneen aineiston perusteella täydellinen budjettiehdotus eduskunnalle annettavaksi hallituksen esitykseksi. Valtiovarainministeriön valmistamat ehdotukset tarkastetaan sitten valtioneuvoston raha-asianvaliokunnassa ja esitellään tämän jälkeen valtioneuvoston täysistunnossa sekä sitten valtioneuvostossa Tasavallan Presidentille, joka tässä tilaisuudessa määrää sen esityksen, mikä asiasta on annettava eduskunnalle. Että presidentti eikä valtioneuvosto määrää ja antaa hallituksen budjettiesityksen, on sopusoinnussa sen kanssa, että hallituksen esitykset eduskunnalle lainsäädäntöasioista hallitusmuodon mukaan ovat Tasavallan Presidentin esityksiä.

Budjettiesityksen käsittely valtiopäivillä tapahtuu valtiopäiväjärjestyksen säännösten mukaisesti. Esitys pannaan, niinkuin tunnettua, ensiksi pöydälle joko lyhyemmäksi tai pitemmäksi ajaksi. Tämän jälkeen tapahtuu esityksestä n. s. lähetekeskustelu, jonka kuluessa ei asiasta voida tehdä mitään päätöksiä, vaan on esitys keskustelun päätyttyä lähetettävä eduskunnan valtiovarainvaliokuntaan. Valtiovarainvaliokunnan tulee tarkastaa hallituksen budjetti-esitys ja sen jälkeen tehdä eduskunnalle oma budjettiehdotuksensa. Valiokunta asettaa ensin keskuudestaan s. o. joko vakinaisista tai varajäsenistään budjetin eri osia varten jaostoja, joitten tehtävänä on hankkia kunkin pääluokan käsittelyä varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset ja sitä koskevat asiakirjat. Tämä käsittely on erittäin tärkeä, ja yleensä hyväksyykin valiokunta jaoston ehdotukset, varsinkin silloin kuin ne ovat yksimielisiä. Valtiopäiväjärjestyksen mukaan saa valtiovarainvaliokunta nähtäväkseen kaikki valtiovaraston tilit ja asiakirjat, jotapaitsi vanhan käytännön mukaan valtiovarainvaliokunta ja sen määräämät jäsenet voivat ilman muodollisia pyyntöjäkin saada sekä hallituksesta että muilta valtion viranomaisilta tarpeellisia, niin hyvin suullisia kuin kirjallisiakin tietoja ja selvityksiä. Kun jaostot on asetettu, otetaan hallituksen esitys ja muut asiaan ehkä kuuluvat, valiokuntaan lähetetyt aloitteet ensin n. s. yleiskäsittelyyn, jossa huomio erityisesti kiinnitetään sellaisiin seikkoihin, mitkä näyttävät vaativan lisätietoja. Käytännössä on kuitenkin menettely muodostunut sellaiseksi, että varsinaista yleiskeskustelua valtiovarainvaliokunnassa ei lainkaan suoriteta. Niin pian kuin jaostot, joita yleensä asetetaan kutakin suurempaa pääluokkaa kohti yksi, ovat saaneet työnsä valmiiksi, ryhtyy valiokunta budjetin varsinaiseen ensimmäiseen käsittelyyn, aloittaen menopuolesta ja lopettaen tulopuoleen. Eri pääluokkia käsitellään sitä mukaa, kuin ne jaostoista valmistuvat ja voidaan kunkin pääluokan kohdalla aluksi suorittaa yleiskeskustelu, jos se tarpeelliseksi katsotaan. Yksityiskohtainen käsittely tapahtuu ensimmäisessä käsittelyssä momentittain. Valtioneuvoston jäsenet saavat ottaa osaa valiokunnan kokouksiin ja keskusteluihin, joskaan luonnollisesti eivät päätösten tekoon. Ensimmäisen käsittelyn kuluessa laaditaan sen tulosten mukaisesti valiokunnan budjettimietinnön perustelujen ehdotus, joka täten voi valmistua melkein samaan aikaan, kuin ensimmäinen käsittely päättyy. Toisessa käsittelyssä, joka on asiallisessa suhteessa lopullinen, ellei valiokunta sen jälkeen jostakin kohdasta yksimielisesti toisin sovi, on ensimmäisessä käsittelyssä syntynyt ehdotus pohjana. Ensin tarkastetaan itse budjetin samaa muodollista menettelyä noudattaen, kuin ensimmäisessä käsittelyssä, kuitenkin niin,

että yksityiskäsittely nyt tapahtuu luvuttain, sitten perustelut, jotka tässä käsittelyssä luetaan kahteen kertaan siten, että niiden toisessa lukemisessa muutosehdotukset esitetään sanamuodoltaan valmiissa asussa. Kun budjettiehdotus ja sen yksityiskohtia koskevat perustelut ovat täten läpikäytyt, suoritetaan valiokunnan annettavan mietinnön yleisperustelujen käsittely, jossa jälleen toimitetaan kaksi lukemista samalla tavalla kuin yksityisperustelujen suhteen. Tämän jälkeen julistetaan toinen käsittely päättyneeksi ja silloin on myöskin valiokunnan jäsenen ilmoitettava mahdolliset vastalauseensa mietintöön. Kolmas käsittely koskee yksinomaan mietinnön muodollisen oikeuden ja asianmukaisuuden tarkastamista, johon vakiintuneen käytännön mukaan ei valiokunta kokonaisuudessaan osallistu, vaan jätetään tämä tehtävä tavallisesti valiokunnan puheenjohtajan ja sihteerin asiaksi.

Valtiovarainvaliokuntaan lähetetään myöskin valtiopäiville jätetyt edustajien raha-asia-aloitteet ja tulee valiokunnan budjettiesityksestä annettavassa mietinnössään käsitellä nämä aloitteet. Saatuaan mietintönsä valmiiksi lähettää valtiovarainvaliokunta sen eduskunnan lähemmin tarkastettavaksi. Ensin suoritetaan mietinnöstä yleiskeskustelu ja sen jälkeen käsitellään mietintö luku luvulta, ensin menopuoli ja sen jälkeen tulopuoli. Kunkin pääluokan kohdalla voidaan suorittaa yleiskeskustelu, joka tärkeimpien luokkien kohdalla saattaa muodostua hyvinkin pitkäksi, etenkin silloin kuin asiat sivuavat poliittisia kysymyksiä.

Talousarvio jakautuu sekä tuloihin että menoihin nähden kahden pääosaan, niin että tuloissa erotetaan varsinaiset tulot ja pääomatulot, menoissa varsinaiset menot ja pääomamenot. Tämä jako on otettu käytäntöön siksi, että on katsottu valtiotalouden hoidolle olevan eduksi tehdä selvä ero toiselta puolen todellisten tulojen, kuten valtion omaisuuden, laitosten ja yritysten sekä verojen ja maksujen tuoton ja toiselta puolen valtion lainaksi ottamien tai sen omaisuuteen ennestään kuuluneiden pääomavarojen välillä, jotka budjetissa on osoitettu menojen suorittamiseen ja että budjetin perusteella myöskin voitaisiin tehdä tarkka ero kulutusmenoihin osoitettujen ja niiden määrärahojen välillä, jotka tarkoittavat varojen sijoitusta. Mitä nimenomaan metsähallinnon talousarvioon tulee, niin jakautuvat varsinaiset menot kahden eri pääluokan, 11. pääluokan ja 18. pääluokan kohdalle. 11. pääluokan kohdalla ovat m. m. yksityismetsätalouden, kirkollisvirkatulojen, metsäopetuksen ja metsätieteellisen tutkimuslaitoksen hallinto- y. m. menot ja 18. pääluokan kohdalla metsähallituksen varsinaisen liiketoiminnan menot. Pääomamenoihin, jotka sisältyvät 19. pääluokkaan, kuuluvat m. m. sellaiset menot

kuin maiden ostaminen valtion metsätaloutta varten ja valtionmaiden kulku- ja kuljetussuhteiden parantaminen, jotka katsotaan tuloa tuottaviksi pääomamenoiksi. 20. pääluokkaan kuuluvat tuloa tuottamattomat pääomamenot, kuten esim. uudisrakennukset y. m.

Määrärahat ovat kiinteitä, arviolaskelmiin perustuvia ja siirrettäviä. Kiinteä määräraha on sellainen, johon nähden ei ole mitään erikois- tai poikkeusmääräyksiä annettu. Se katsotaan olevan budjettia laadittaessa suuruudeltaan tarkoin määrättävissä eikä sitä hallitusmuodon 70 §:n mukaan saa ylittää. Jos varainhoitovuoden kuluessa kiinteään määrärahaan välttämättömästi tarvitaan lisäystä, on siitä tehtävä esitys eduskunnalle. Arviomäärärahalla taas tarkoitetaan sellaista määrärahaa, jonka laskemisen edellytykset ovat siksi epävarmoja, ettei määrärahalle voida asettaa kiinteää ylärajaa. Tällaisia määrärahoja ovat esim. virkahuoneustojen lämmitykseen ja valaistukseen ja virkamiesten matkakustannuksiin osoitetut määrärahat, vakinaiset eläkkeet, tapaturmakorvaukset, puiden leimaaminen, kuutioiminen ja luovutus, hakkuun valvontakustannukset, puutavaran hankinta valtion metsistä, metsähallinnolle jaettujen valtion tiensuoksien kunnossapito, verot ja muut maksut metsämaista j. n. e. Arviomäärärahan luonteesta johtuu, että sen ylittäminen hälyttävällä mahdollista. Tämä onkin ilmoitettu sallituksi niin hyvin hallitusmuodossa kuin laissa valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteista 24 päivältä huhtikuuta 1931. Luvan määrärahan ylittämiseen antaa valtioneuvosto eikä sitä saa ylittää ennenkuin siihen on saatu lupa. Siirtomäärärahaksi nimitetään taas sellaista määrärahaa, joka kokonaan tai osaksi voidaan siirtää varainhoitovuodesta toiseen ilman seuraavan vuoden budjettiin ottamista. Tällaisia siirtomäärärahoja ovat m. m. metsänhoito- ja suojelu sekä suonkuivaus- töitä varten osoitetut määrärahat, valtionavustukset metsänparannustöiden kustantamiseksi ja maiden ostamista varten valtion metsätaloutta varten varatut määrärahat. Valtion tulo- ja menoarvion ja tilinpäätöksen perusteita koskevan lain mukaan ei määrärahaa saa merkitä siirtomäärärahaksi, ellei se ole välttämätöntä jonkun rakennustyön teettämistä, hankinnan rahoittamista tai muuta senlaatuista tarvetta varten. Siirtomäärärahasta käyttämättä jäänyt määrä on peruutettava ja merkittävä tuloksi niin pian kuin tarve, jota varten siirtomääräraha on budjettiin otettu, on tyydytetty, taikka mikäli siirtomääräraha osaksi tai kokonaan on jäänyt kahtena varainhoitovuonna käyttämättä. Jos siirtomäärärahan peruuttamisesta johtuisi haittaa valtiotaloudelle, on valtioneuvostolla oikeus pidentää sen käyttöaikaa enintään kahdella vuodella. Siirtomäärärahoja esiintyy budjetissa enimmäkseen pääomamenojen joukossa. Siirtomäärä-

rahaakaan ei saa ilman eduskunnan lupaa ylittää, joten se tässä suhteessa on samanlainen kuin kiinteä määräraha.

Mitä nimenomaan metsähallinnon talousarvion laatimiseen tulee, niin valmistetaan se alustavasti metsähallituksen tilikonttorissa niiden ehdotusten pohjalla, jotka kultakin metsähallituksen osastolta sinne lähetetään. Ohjeena menoarviossa voidaan luonnollisesti käyttää erilaisia perusteita, kuten lähinnä edellisten vuosien antamia kokemuksia, mutta yleensä on kuitenkin määrärahojen suuruuden arvioimisessa käytetty ohjeena kuhunkin menolaatuun nähden luonnollisinta perustetta, huomioonottaen olosuhteiden vaihtelut, hintatason muuttuminen j. n. e. Tuloerien suuruuden arvioiminen on luonnollisesti varsinkin metsähallinnon alalla nopeasti vaihtuvien suhdanteiden vuoksi erinomaisen vaikeata, jos kohtakin on todettava, että metsähallinnon taholla yleensä aina on arvioitu tulot niin varovaisesti, että ne, yhtä poikkeusvuotta lukuunottamatta, on ylitetty. Sen jälkeen kuin metsähallinnon talousarvio on käsitelty yksityiskohtaisesti metsähallituksen yhteisistunnossa, lähetetään se maatalousministeriöön, jonka jälkeen se on samojen vaiheitten alainen kuin budjetti yleensä, mistä jo edellä tein selkoa.

Sen jälkeen kuin eduskunta on antanut vastauksensa hallituksen esitykseen talousarvioksi ja talousarvio on julaistu asetuskokoelmassa, laaditaan sen perusteella yksityiskohtainen talousarvio, jonka eri momentit jakautuvat lukuisiin alamomentteihin. Tätäkin yksityiskohtaista talousarviota varten vaaditaan asianomaisilta virastoilta yksityiskohtaiset ehdotukset, joiden perusteella valtioneuvosto lopullisesti päättää talousarviosta ja vahvistaa sen noudatettavaksi. On erityisesti huomattava, että hallituksella ei eri momenttien määrärahoja jakaessaan ole valtuutta menetellä vapaan harkinnan mukaan, vaan ovat osoitetut määrärahat käytettävät niihin tarkoituksiin kuin edellisenäkin vuonna, ellei eduskunta joko yksityisen edustajan aloitteesta taikka hallituksen esityksessä mainituista syistä ole nimenomaan päättänyt, että määrärahaa voidaan myöskin johonkin toiseen tarkoitukseen käyttää. Se käsitys on varsin yleinen, että valtiovarainvaliokunnan samoin kuin eduskunnankin jäsenellä olisi mahdollisuus talousarviota käsiteltäessä esittämällä määrärahakorotuksia jollakin momentilla, määrätä nimenomaan, mihin tarkoitukseen määrärahalisäys olisi käytettävä. Tätä oikeutta ei edustajalla kuitenkaan ole, ellei asiasta nimenomaan ole tehty aloitteita. Niinpä ei ole esim. oikeutta ehdottaa uutta virkaa perustettavaksi eikä myöskään ylimääräistä virkaa, kun sitävästoin ylimääräisen viran muuttaminen täten vakinaiseksi kylläkin on mahdollista. Lisäesimerkkinä mainittakoon myös, että kun hallitus tulevan vuoden talousarviossa

oli ehdottanut osanottoa varten metsätieteellisten tutkimuslaitosten liiton hallituksen työhön määrärahaa ja perusteluissa nimenomaan maininnut, että määrärahaa olisi maksettava Suomen metsätieteellisen tutkimuslaitoksen jäsenmaksu- ja bibliograafiamenoja, puhe- mies ei aikunut esittää äänestettäväksi ehdotuksesta, joka tarkoitti 10 000 markan lisäyksen merkitsemistä momentille Suomen edustajan liiton hallituksen kokoukseen matkustamista varten, koska tätä tarkoitusta ei ollut mainittu hallituksen esityksen perusteluissa eikä siitä myöskään ollut aloitetta. Senjälkeen kuin perustelut muutettiin siten, että niissä vain sanottiin momentille merkityn lisäystä 10 000 markkaa osanottoa varten metsätieteellisten tutkimuslaitosten liiton työhön, hyväksyttiin määräraha, koska perustelut silloin olivat täydellisesti sopusoinnussa valtiopäiväjärjestyksen säännösten kanssa. Monta muuta samantapaista esimerkkiä voitaisiin valtiovarainvaliokunnan ja eduskunnan työstä tässä kohden esittää. Yksityiskohtaista talousarviota laadittaessa on siis tarkoin pysyttävä niissä rajoissa, jotka eduskunta on päättänyt.

Ei liene tässä yhteydessä mielenkiintoa vailla lyhyesti esittää, mitä kokemuksia allekirjoittaneella on eduskunnan jäsenten suhtautumisesta metsähallinnon talousarvioon yleensä ja metsänhoitajiin erittäin. On tunnettua tosiasia, että metsätaloudellisiin tarkoituksiin ei aikaisemmin myönnetty määrärahoja läheskään samassa määrin kuin nykyään ja olivat metsätalousmäärärahat aina vuoteen 1927 asti esim. maatalousmäärärahoihin verrattuina lapsipuolen asemassa. Viime vuosina on tässä kohden kuitenkin tapahtunut ilahduttava muutos. Jo hallituksen esityksissäkin on esitetty tuntuvasti suurempia määrärahoja kuin ennen, ennen kaikkea metsänhoito- ja metsänparannustöihin, puhumattakaan siitä, että myöskin puutavaran hankintaa varten tarvittavia määrärahoja on nyttemmin vuosi vuodelta lisätty, vaikka niihin aikaisemmin kohdistettiin melkoisen ankaraakin arvostelua, ja monasti on eduskunta itse vielä tuntuvasti näitä määrärahoja korottanut. Tämä siis selvästi osoittaa, että käsitykset metsätalouden ja siihen nojautuvan puunjalostusteollisuuden merkityksestä ovat eduskuntapiireissä muuttuneet ja tulleet metsätaloudelle suosiollisemmiksi. Sitävastoin ei voi sanoa samaa eduskunnan suhtautumisesta metsähallinnon virkamiehiin. Se sama vanhoilta ajoilta periytynyt käsitys, joka, niinkuin länä-olevat kaikki tietävät, oli yhteisen kansan keskuudessa metsänhoito- virkamiehistä ja heidän työnsä merkityksestä, on edelleenkin suuressa määrin vallalla, minkä jokainen eduskuntatyössä mukana ollut on saattanut todeta aina silloin, kun on ollut kysymys metsänhoito- virkamiesten palkkauksesta tai heidän taloudellisista eduistaan muu-

ten. Kuvaavana seikkana on tässä kohden mainittava esim. alue- metsänhoitajien virkahuoneuston vuokria varten tarvittavan määrärahan käsittely. Niin luonnollista kuin onkin, että aluemetsänhoitajat samoin kuin monet muutkin virkamiehet saavat erityistä vuokra- rahaa virkahuoneustoaan varten, ei tätä kuitenkaan ilman muuta tahdottu valtiovarainvaliokunnassa myöntää, mikä ilmeisestikin riippui siitä, että eräissä piireissä edelleenkin suhtaudutaan milteipä vihamielisesti metsänhoitajia kohtaan. Sama ilmiö oli havaittavissa jälleen tänä vuonna käsiteltäessä aluemetsänhoitajien ja piiritarkas- tajien palkankorotusasiaa, vaikkakin hallituksen esitys tässä kohden lopulta, monien vaiheiden jälkeen, läpäisi. Huomioonottaen sen seikan, että metsänhoitajat monessa tapauksessa joutuvat virkansa puolesta rajoittamaan kansan omankäden oikeutta ja muutenkin toimimaan väestön luuloteltuja etuja vastaan, on mainitsemani ilmiö kylläkin ymmärrettävissä. Mutta luulisin puolestani kuitenkin, että tässä kohden ajan oloon helposti voitaisiin saada muutos aikaan. On esimerkkejä siitä, että kun metsänhoitaja paikkakunnalla osal- listuu mahdollisimman tehokkaasti paikkakunnan erilaisiin rientoi- hin, ottaa osaa vilkkaasti kunnalliseen elämään j. n. e., että tällainen metsänhoitaja nauttii paikkakunnan väestön taholta suurempaa luottamusta kuin sellainen, joka näistä riennoista eristäytyy. Olisi senvuoksi mielestäni jokaisen metsänhoitajan vakavasti harkittava tätä asiaa ja pyrittävä, luonnollisesti kukin mahdollisuuksiensa mu- kaan, ottamaan osaa paikkakunnan rientoihin, sillä aivan varmaan sen kautta palveltaisiin yhteistä asiaa parhaiten ja sen johdosta myöskin suhtautuminen metsänhoitajiin eduskuntapiireissäkin ajan oloon tulisi muuttumaan.